

Michael Cook i Margaret Procter, *Manual of Archival Description*, 3rd edition, Hampshire, Vermont 2000, str. I-XX, 1-300

Pred nama je i treće izdanje vrlo popularnog i korisnog priručnika arhivističkog opisa, autorâ Michaela Cooka i Margaret Procter. Djelatnost Michaela Cooka smo opisali u prikazu njegove knjige *Upravljanje informacijom iz arhiva*, a ovdje ćemo navesti nekoliko podataka o suautorici knjige, M. Procter. Margaret Procter, diplomirala je engleski jezik i srednjovjekovnu književnost na sveučilištu u Durhamu, zaposlena je na Sveučilištu u Liverpoolu, centru za arhivistiku (LUCAS) kao pomoćnica ravnatelja, gdje je od 1985. godine obavljala poslove kao arhivist i spisovoditelj. Od 1987. godine uključena je u sveučilišni projekt arhivističkog opisa.

Knjiga je podijeljena na pet cjelina i tri dodatka. Prva cjelina, pod nazivom *Narav arhivističkog opisa* podijeljena je u jedanaest točaka. U njoj su iznesena glavna načela naravi arhivističkog opisa, kao i problemi koji se javljaju prilikom opisivanja arhivskoga gradiva. Cjelina je tako podijeljena da počinje od osnovnih pitanja poput: *Što su arhivi*, *Razine arhivskog opisa* itd. Namjera ove cjeline jest skrenuti pažnju čitatelja na bitne aspekte arhivskog opisa, ali i potaknuti uskladivost različitih, tradicionalnih opisa. Ovaj dio završava s pregledom nacionalnih i međunarodnih normi za opis gradiva (npr. *ISAD(G)*, *ISAAR(CPF)*).

Druga cjelina pod nazivom *Struktura podataka arhivskog opisa*, podijeljena je u pet točaka. Objasnjena je svrha podataka u arhivskom opisu i kako se strukturira "tablica" podataka prema *ISAD(G)* i *ISAAR(CPF)* normama. Cjelina završava s objašnjenjima pravila za korištenje elemenata podataka. Posljednja točka ove cjeline, koja donosi posebna pravila za korištenje elemenata podataka, zauzima njezin najveći dio. Ovaj dio knjige sadrži tablicu elemenata podataka koji se pojavljuju u arhivističkim opisima i to 89 individualnih elemenata podataka. Oni su podijeljeni u dva sektora, sedam područja i 26 potpodručja, što omogućuje korištenje elemenata podataka u vezanim skupinama.

Treća cjelina pod nazivom *Modeli opisa*, podijeljena je u dvije točke: *Modeli opisa* i *Konvencije za standardni ispis*. U prvoj se točki pokazuje kako se elementi podataka, grupirani u njihova područja, slažu zajedno i čine arhivistički opis. Modeli koji su prikazani u ovoj knjizi prikladni su za opise različitih načelnih razina: *Upravljanje skupinama zaglavljiva*, *Razina fond/podfond*, *Razina serije*, *Razina spisa/predmeta*. Svaka od tih razina je popraćena naputkom o tome kako kombinirati opise na različite načine. U drugoj točki ove cjeline navode se konvencije za standardni ispis, poput pravilnog pisanja riječi, pisanja datuma, kratica.

Četvrta cjelina pod nazivom *Tipologija arhivističkih opisa* donosi primjere različitih tipova arhivističkog opisa. Svaki od tih primjera je proizašao iz prakse, a poslužili su kao ilustracija pravila i preporuka Priručnika za arhivistički opis. Ovdje su

također opisani načelni modeli opisa i neki od načina na koji se ti modeli mogu međusobno kombinirati.

Peta cjelina pod nazivom *Posebni formati*, podijeljena je u devet točaka, a u svakoj je objašnjena po jedna vrsta posebnog formata. Objašnjeni su modeli pismenog opisa arhivskog gradiva koje ima neku posebnu osobinu. Ovaj priručnik dijeli posebne formate u dvije skupine. Prvu skupinu čini gradivo od tradicionalnih materijala (npr. papir), a može biti opisano na specifičan način. Priručnik navodi dva takva formata: isprave i korespondenciju. U drugu skupinu spada ono gradivo koje se fizičkim izgledom ili iz tehničkih razloga razlikuje od tradicionalnog medija – papira (fotografije, kartografsko gradivo, razni planovi, zvučni i slikovni zapisi te elektronički dokumenti). Modeli opisa objašnjeni u ovoj cjelini donose samo opći pregled, a za detaljniji opis ove vrste gradiva potrebno je proučiti specijalizirane priručnike za pojedinu vrstu formata.

Na kraju knjige su prilozi. Prvi prilog je *Rječnik tehničkih pojmova*. Koncipiran je tako da uz svaki pojam stoji uputnica na mjesto u knjizi gdje je taj pojam podrobnije objašnjen. Drugi prilog *Kratka bibliografija* donosi popis one literature koja se izravno odnosi na ovaj Priručnik, odnosno na onu literaturu koja se bavi problematikom standarda za opis. Treći prilog donosi prvo izdanje ISAD(G)-a, dok posljednji prilog donosi točke opisa ISAD(G)-a, EAD-a i ovog Priručnika.

Ovaj Priručnik predstavlja iscrpni vodič kroz opis arhivskog gradiva na bilo kojem formatu. Ovo dopunjeno izdanje uzima u obzir razvoj prakse opisa arhivskog gradiva na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Za razliku od prijašnjeg 2. izdanja (objavljeno 1990), ovo izdanje donosi dodatne obavijesti o nacionalnim i međunarodnim normama koje su se pojavile tijekom 1990-ih godina. Posebno treba istaknuti norme poput ISAD(G) i ISAAR(CPF). Međutim, ovaj Priručnik donosi prvo izdanje ISAD(G)-a, dok je u međuvremenu objavljeno i drugo izdanje. Isto tako, treće izdanje donosi potpuno prepravljeno poglavlje o elektroničkim dokumentima te dodatne primjere ispisa.

Ladislav Dobrica

Better access to electronic information for the citizen: The relationship between public administration and archives services concerning electronic documents and records management, INSAR, Supplement V, 2001.

Bolja dostupnost elektroničkih informacija građanima te odnos javne uprave i arhivske službe po pitanju elektroničkih dokumenta i upravljanja spisima u državama članicama Europske Unije (EU), tema je petoga, dodatnog izdanja INSAR-a, časopisa EU posvećena razmjeni arhivskih informacija članica EU i njezinih instituci-